

Nee tenzij toets

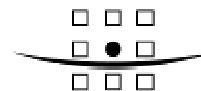
Nieuwbouw zorginstelling Quarijn in Doorn

Stichting Quarijn

4 april 2011
Eindrapport
9W5632A0

A COMPANY OF

ROYAL HASKONING

HASKONING NEDERLAND B.V.
RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

George Hintzenweg 85
Postbus 8520
3009 AM Rotterdam
+31 (0)10 443 36 66 Telefoon
Fax
info@rotterdam.royalhaskoning.com E-mail
www.royalhaskoning.com Internet
Arnhem 09122561 KvK

Documenttitel Nee tenzij toets
Nieuwbouw zorginstelling Quarijn in Doorn
Verkorte documenttitel Nee tenzij toets Quarijn Doorn
Status Eindrapport
Datum 4 april 2011
Projectnaam Nee tenzij toets Quarijn Doorn
Projectnummer 9W5632A0
Opdrachtgever Stichting Quarijn
Mevrouw J.M. Kremer
Referentie 9W5632A0/R0002/WS/Rott

Auteur(s) Ir. W. Stempher
Collegiale toets ir. H.H.J. Kossen
Datum/paraaf ...4/4/2011.....
Vrijgegeven door Ir. F.J. Jorna
Datum/paraaf ...4/4/2011.....

INHOUDSOPGAVE

		Blz.
1	INLEIDING	1
1.1	Aanleiding en doelstelling	1
1.2	Leeswijzer	1
2	JURIDISCH KADER	3
2.1	Nota Ruimte	3
2.1.1	Herijking EHS	4
2.2	Beleid Provincie Utrecht	4
2.2.1	Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2005 - 2015	4
2.2.2	Ecologische Hoofdstructuur	4
2.2.3	Rode en Oranje lijst	6
3	PLANGEBIED	7
3.1	Ligging	7
3.2	Huidige situatie en gebiedsbeschrijving	9
3.3	Resultaten terreinbezoek	12
4	VOORGENOMEN INGREEP	13
4.1	Nieuwe situatie	13
4.1.1	Gebouwenstructuur	13
4.1.2	Groenstructuur	13
4.1.3	Verkeers- en parkeerstructuur	14
4.1.4	Waterstructuur	15
5	JURIDISCHE CONSEQUENTIES 'NEE-TENZIJ TOETS' EHS	17
5.1	Stap 1: Speelt er een ingreep in of nabij een gebied met groene contour?	17
5.1.1	Stap 1A: Speelt de ingreep binnen de rode contour?	17
5.2	Stap 2: Is er een significant effect op de wezenlijke kenmerken en waarden?	17
5.2.1	Verwachte effecten	18
5.2.2	Toetsing van effecten op van de actuele en potentiële natuurwaarden	19
5.2.3	Toetsing effecten op aaneengeslotenheid en robuustheid	22
5.2.4	Toetsing effecten op bijzondere soorten	23
5.2.5	Toetsing effecten op essentiële verbindingen	23
5.3	Conclusie 'Nee, tenzij' toets	24

6	CONCLUSIE	27
7	LITERATUUR	29
	BIJLAGE 1: TOEKOMSTIGE SITUATIE	31
	BIJLAGE 2: BESCHRIJVING NATUURBEHEERTYPEN	33

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doelstelling

Zorginstelling Quarijn is voornemens een (deel van de) gebouwen van het Zonnehuis in Doorn te slopen en nieuwbouw te realiseren. De bestaande gebouwen van het verpleeghuis (zie figuur 1), voldoen al geruime tijd niet meer aan de bouwkundige eisen die gelden voor de verpleeghuiszorg.

Het plangebied grenst aan de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Als gevolg van de sloopwerkzaamheden en nieuwbouw kunnen eventuele effecten op de ecologische waarde en functionaliteit van de EHS niet bij voorbaat worden uitgesloten. Binnen de Provincie Utrecht dient, bij ontwikkelingen binnen of nabij de EHS waarbij mogelijk sprake is van een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden, een “Nee, tenzij” toets plaats te vinden.

In deze rapportage zijn de resultaten van de “Nee, tenzij” toets beschreven. Hierbij wordt een overzicht gegeven van de eventuele effecten op de EHS en de mogelijkheden om deze effecten te mitigeren en/ of te compenseren. Juridische consequenties van de ingreep in het kader de Flora- en faunawet komen niet aan de orde in deze rapportage, hiervoor wordt verwezen naar de meest recente ecoscan (Royal Haskoning, 2011).

Figuur 1. Overzicht plangebied (rode cirkel).

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het juridisch kader geschetst dat van toepassing is op de EHS. In hoofdstuk 3 wordt een beschrijving gegeven van het plangebied en de nabij gelegen

EHS. Vervolgens wordt in hoofdstuk 4 de resultaten van de “Nee, tenzij” toets weergegeven. Hierbij wordt ingegaan op eventuele effecten en noodzakelijke mitigerende en/of compenserende maatregelen. Hoofdstuk 5 sluit af met de conclusies.

2 JURIDISCH KADER

Bij het verrichten van menselijke activiteiten in het landschap dienen in het kader van (inter-)nationale wet- en regelgeving de effecten onderzocht te worden, die deze ingrepen hebben op beschermde natuurwaarden. Het gaat hierbij om zowel planten en dieren als om gebieden met bijzondere habitats. Gebieden worden beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998. Daarnaast is in het Nederlandse natuurbeleid aangegeven dat de verschillende bijzondere en beschermde natuurgebieden verbonden dienen te worden, hetgeen tot uiting komt in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS is planologisch verankerd in de Nota Ruimte. Bescherming van plant en dier is geregeld in de Flora- en faunawet. Dit rapport behandelt alleen de relevante beleid- en regelgeving voor de (Provinciale) EHS.

2.1 Nota Ruimte

De EHS heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Hierdoor kunnen planten en dieren zich gemakkelijker verspreiden en zijn gebieden beter bestand tegen klimatologische veranderingen en negatieve milieu-invloeden. In grotere natuurgebieden is bovendien een grotere soortendiversiteit te verwachten.

Om de EHS als netwerk van natuurgebieden te beschermen tegen negatieve effecten van ruimtelijke ingrepen is het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur in het leven geroepen. Dat betekent niet dat ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijvigheid, verboden zijn. Door middel van het afwegingskader kan worden vastgesteld of, en zo ja, onder welke voorwaarden een ontwikkeling in de EHS kan worden toegelaten.

De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur vindt plaats door het “Nee-tenzij” regime uit de Nota Ruimte (2006). Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in de EHS met een significant negatief effect op de EHS in principe niet zijn toegestaan, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang.

De Nota Ruimte is de beleidsmatige basis voor het afwegingskader voor de Ecologische Hoofdstructuur. Het Rijk en provincies hebben daarnaast de Spelregels EHS (MinLNV, 2007) opgesteld. De Spelregels EHS zijn een uitwerking, verduidelijking en aanscherping van de verschillende onderdelen van het afwegingskader. De provincies hebben de Spelregels EHS doorgevoerd in het provinciaal ruimtelijk beleid. Omdat de provincies niet verplicht zijn geweest dit rechtstreeks te doen, is ruimte voor regionale maatwerkoplossingen zolang wordt voldaan aan het basisprincipe ‘geen nettoverlies aan waarden, voor wat betreft areaal, kwaliteit en samenhang van de EHS’ en provincies hierover transparant zijn naar burgers, bedrijven en bestuurlijke partners.

De EHS is beschermd via de regelgeving van de ruimtelijke ordening. In het kader van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro) is het beschermingsregime vastgelegd in de AMvB Ruimte, welke via de provinciale ruimtelijke verordeningen doorwerkt in de gemeentelijke bestemmingsplannen. De AMvB Ruimte bestaat voorsnog alleen in concept (mei 2009) en ligt formeel ter advies bij de Raad van State.

2.1.1 Herijking EHS

In het kader van bezuinigingen op de realisatie van de EHS door de Rijksoverheid, vindt momenteel een herijking plaats van de EHS. Het kabinet streeft naar publicatie rond de zomer van 2011 van het gewijzigd ontwerp. Provinciale Staten van Utrecht stemden 7 februari 2011 voor het voorstel Hoofdlijnen voor het akkoord van Utrecht, Herijking van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Dit voorstel wordt ingebracht bij de onderhandelingen met de Rijksoverheid.

2.2 Beleid Provincie Utrecht

2.2.1 Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2005 - 2015

De Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2005 – 2015 geeft inzicht in het ruimtelijke beleid van de Provincie Utrecht tot 2015. De Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie is de beleidsneutrale opvolger van het Streekplan 2005 – 2015 (Provincie Utrecht, 2004), welke onder vorige Wet Ruimtelijke Ordening is opgesteld.

Groene contour

De Ecologische Hoofdstructuur (inclusief gebieden die vallen onder de Natuurbeschermingswet) en de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden zijn begrensd met een zogenoemde groene contour. Op nieuwe plannen, projecten of handelingen binnen en in de nabijheid van de groene contour is het “Nee, tenzij” regime van toepassing. Dat betekent dat significant negatieve effecten voor de te behouden waarden en kenmerken, niet zijn toegestaan, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang (art. 5 van de Provinciale ruimtelijke Verordening).

Rode contour

Zorgvuldig ruimtegebruik is een belangrijk uitgangspunt van het provinciaal beleid. Het gaat hierbij om efficiënt, intensief, meervoudig en duurzaam gebruik van de ruimte. Ter bescherming van belangrijke waarden (o.a. natuur en landschap) in het buitengebied wordt in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie gebruik gemaakt van rode contouren. Verstedelijkingsambities dienen plaats te vinden binnen deze rode contouren, welke in beginsel strikt worden toegepast. Aanpassing van de rode contour (door gedeputeerde staten) is alleen mogelijk na strikte afweging van argumenten en belangen en het ontbreken van geschikte alternatieven of het schrappen van een bouwlocatie elders (oppervlakteneutraal).

2.2.2 Ecologische Hoofdstructuur

Door Gedeputeerde Staten (GS) van de Provincie Utrecht zijn vier hoofdaspecten aangewezen die bepalen welke waarden en kenmerken binnen de EHS als wezenlijk moeten worden aangemerkt. De hoofdaspecten zijn:

1. de aanwezigheid van zones met bijzondere ecologische kwaliteit (hoge natuurwaarden, bijzondere samenhang abiotische en biotische kenmerken, goed ontwikkelde systemen, zoals waardevolle oude boskernen);
2. gebieden die bepalend zijn voor de aaneengeslotenheid en robuustheid van de EHS;
3. de aanwezigheid van bijzondere soorten (beschermd volgens de Flora- en faunawet en bedreigde soorten van de Rode Lijsten en de provinciale Oranje Lijsten);

4. de aanwezigheid van essentiële verbindingen (bijvoorbeeld ecologische verbindingzones of, binnen gebieden, foerageer- en migratieroutes).

Daarnaast zijn ook niet-ecologische aspecten van belang. Deze kennen echter een eigen afwegingskader. Deze niet-ecologische aspecten (geomorfologische en hydrologische condities, aardkundige, archeologische en/ of cultuurhistorische waarden) kunnen echter wel van belang zijn voor het onderkennen van landschapsecologische processen, factoren en structuren vanwege de relevantie ervan voor de huidige en potentiële natuurwaarden. Om er voor te zorgen dat deze belangrijke aspecten worden meegenomen, zijn deze gevat in de toetsingsaspecten (zie hieronder).

Als de EHS op (minimaal) één van deze vier hoofdaspecten wordt aangetast, is er sprake van significante aantasting van de EHS. In dat geval kan de ingreep niet plaatsvinden zoals beoogd en dient er gekeken te worden mitigerende maatregelen om de aantasting van de EHS te beperken (optimalisatie van het ontwerp) en/of naar geschikte alternatieven.

Voor een initiatief dat leidt tot significante aantasting van de wezenlijke kenmerken of waarden, maar waarvoor geldt dat er geen alternatief is en er sprake is van groot openbaar belang, geldt het vereiste dat de schade (door de initiatiefnemer van het plan) zoveel mogelijk ter plekke moet worden beperkt en verzacht door mitigerende maatregelen en wanneer deze niet volstaan, er compenserende maatregelen dienen te worden uitgevoerd. Om vast te stellen of een initiatief doorgang kan vinden en hoe hierbij gehandeld dient te worden, dient het volgende stappenschema te worden doorlopen:

Om te toetsen of er al of niet significante aantasting plaatsvindt, zijn door Provincie Utrecht gedetailleerde beoordelingscriteria opgesteld voor elk van de vier hierboven genoemde hoofdaspecten van wezenlijke kenmerken en waarden. Voor de genoemde hoofdaspecten gelden de volgende toetsingsaspecten:

1. Voor het aspect zones met een bijzondere ecologische kwaliteit zijn de actuele en potentiële natuurwaarden belangrijk om te toetsen op significante effecten. De toetsingscriteria hiervoor zijn:
  - a. De provinciale natuurwaardering (bij actuele natuurwaarden).
  - b. De aanwezigheid van oude boskernen (bij actuele natuurwaarden).
  - c. De natuurdoelen (bij potentiële natuurwaarden).
2. Voor het aspect aaneengeslotenheid en robuustheid dient te worden bepaald of de beoogde ingreep ertoe leidt dat het gebied wordt opgesplitst of verkleind.
3. Voor het aspect bijzondere soorten is het belangrijk de aanwezigheid aan te tonen van:
  - a. soorten uit tabel 2 & 3 van de Flora – en faunawet.
  - b. soorten uit de Rode Lijst en/of Oranje Lijst.
4. Voor het hoofdaspect essentiële verbindingen zijn de volgende toetsaspecten relevant:
  - a. Ecologische verbindingzones, robuuste verbindingen, ecoducten en faunapassages.
  - b. Foerageer- en migratieroutes.

2.2.3 Rode en Oranje lijst

Op de Rode Lijst (besluit van de minister van EL&I) staan bedreigde of kwetsbare planten en dieren; deze lijsten zijn gebaseerd op analyses van landelijke gegevens. Een deel van de Rode Lijstsoorten valt onder de Flora- en faunawet, een groot aantal andere soorten is wettelijk gezien niet of nauwelijks beschermd. Soorten van de Rode lijst hebben een signaleringfunctie en geen juridische status. Er wordt echter wel verwacht van overheden en terreinbeherende organisaties dat zij bij beleid, bestemmingswijzigingen en beheer rekening houden met soorten van de Rode Lijst.

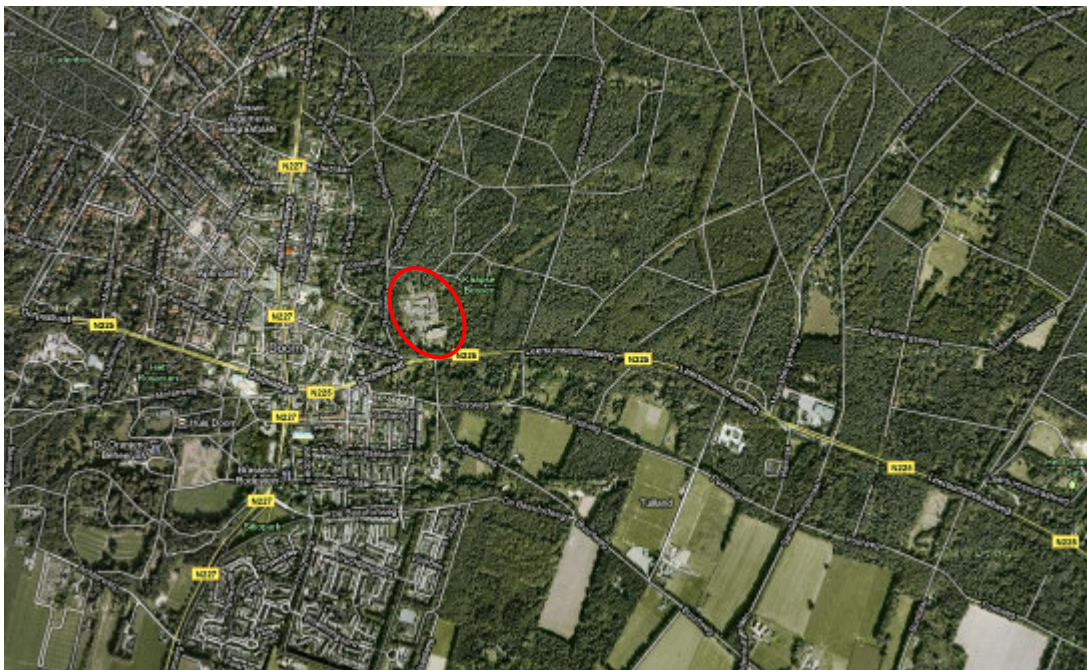
De Oranje Lijst is een lijst van bedreigde soorten binnen de provincie Utrecht, die op basis van internationale criteria tot stand is gekomen. Hiervoor is de trend van het voorkomen van de dier- en plantensoorten in Utrecht sinds 1975 geanalyseerd en er is bepaald welke soorten 'ernstig bedreigd', 'bedreigd', 'kwetsbaar' of 'gevoelig' zijn.

3 PLANGEBIED

3.1 Ligging

Het plangebied is gelegen aan de Bergweg 2, direct ten oosten van Doorn in de provincie Utrecht. Het plangebied ligt in een bosrijke omgeving, aan de rand van de bebouwde kom van Doorn. In figuur 2 is de ligging van het plangebied weergegeven.

Figuur 2. Ligging plangebied direct ten oosten van Doorn.

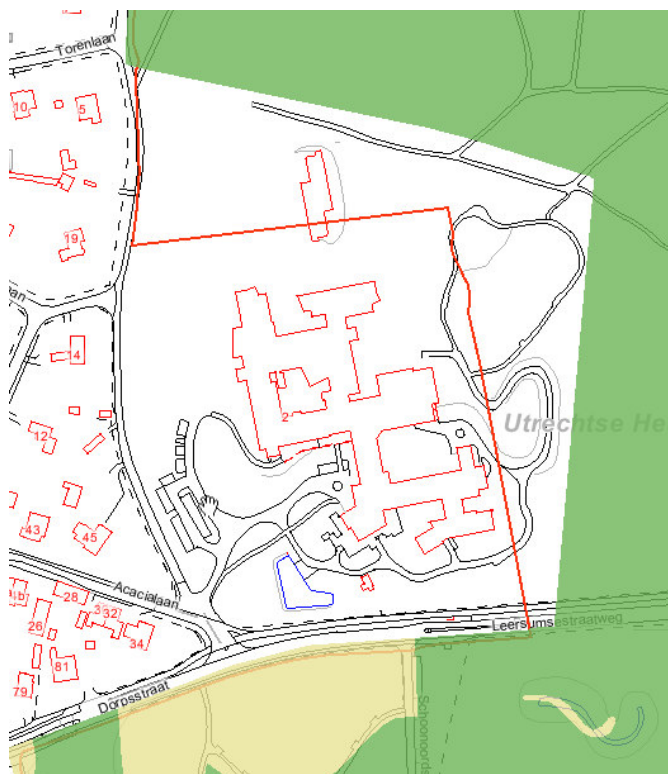
Aan de noord- en oostzijde grenst het plangebied aan de (Provinciale) EHS van de Provincie Utrecht (zie figuur 3). Het betreft hier het bosgebied van de Kaapse Bossen, dat onderdeel is van het Nationaal Park de Utrechtse Heuvelrug. De Kaapse Bossen zijn als bestaande natuur opgenomen in de Provinciale Structuurvisie.

Het plangebied valt binnen de rode contour. In figuur 4 is de begrenzing van de Rode contour weergegeven.

Figuur 3. Ligging plangebied (rode arcering) ten opzichte van de groene contour van de EHS.

Figuur 4. Begrenzing rode contour in het plangebied.

3.2 Huidige situatie en gebiedsbeschrijving

Plangebied

Het plangebied betreft het terrein van de zorginstelling Quarijn, met daarop enkele gebouwen, plantsoenen en bos (zie figuur 5). Het zorgcomplex bestaat uit een hoofdgebouw (tot drie verdiepingen), een buitenpolikliniek (met grasvegetatie op het dak), parkeerplaats(en) en wandelpaden rondom de gebouwen. Verder is een klein dierenverblijf aanwezig. Aan de noordkant ligt het zusterhuis, geïsoleerd van het hoofdgebouw. Nagenoeg het gehele complex (op het zusterhuis na) ligt enigszins verdiept ten opzichte van het aangrenzende bos. Daardoor komen ook op verschillende plaatsen zandige hellingen voor.

Figuur 5: Huidige situatie plangebied. Bron: Croonen adviseurs et. al., 2011.

Aan de west- en zuidkant wordt het plangebied begrensd door wegen, respectievelijk de bergweg en de doorgaande weg Doorn-Leersum. Aan de westzijde van het terrein zijn bosschages met hoog opgaande oude bomen (eik, beuk en grove den) aanwezig, met in de struiklaag rododendron en taxus. De kruidlaag bestaat uit algemeen voorkomende soorten in Nederland, waaronder varens, klimop, braam en gewoon robertskruid. Dichter naar het gebouw toe ligt een intensief gemaaid gazon of is een laagblijvende, eentonige vegetatie aanwezig. Verspreid zijn individuele, overwegend oude bomen (grove den, robinia, eik en beuk) op het terrein aanwezig en er staan veel Rododendrons. Daarnaast is veel staand en liggend dood hout aanwezig. In de huidige situatie wordt het plantsoen rondom de gebouwen niet of nauwelijks onderhouden.

Aan de oost- en noordkant van het terrein ligt een smalle strook gemend bos, met voornamelijk grove den, beuk, (winter)eik, berk en spar. In deze strook is veel jonge opslag aanwezig en ontbreekt een goed ontwikkelde kruidlaag. Deze strook bos loopt direct over in de Kaapse Bossen.

EHS

De Kaapse bossen is een tot de EHS behorend, gloeiend bosgebied van 423 ha en in het beheer van Vereniging Natuurmonumenten. De Kaapse bossen is onderdeel van het Nationale Park de Utrechtse heuvelrug en vormen één van de vijf belangrijkste boskernen van dit gebied (Provincie Utrecht, 2004). Aan de kant van het Zonnehuis

liggen veel wandelpaden, waardoor dit deel van de Kaapse bossen door veel recreanten wordt bezocht.

De Kaapse Bossen is een gemengd bosgebied met enkele graslanden en kleine heide- en stuifzandterreinen. Er komen verschillende bostypen voor: beukenbos, naaldbos, eikenhakhout en eikenberkenbos.

De EHS grenzend aan het plangebied bestaat uit gemengd droog bos. De relatief jonge bosopstanden (± 40 jaar) zijn van oorsprong aangeplant. Er vindt geen houtwinning (meer) plaats. De bosopstanden hebben een eentonige structuur, met een goed ontwikkelde boomlaag van voornamelijk grove den (25%) en opslag van berk (25%) en in mindere mate (maar lokaal variërend) soorten als Amerikaanse eik, gewone beuk, lariks en fijnspar. Enkele bosopstanden worden gedomineerd door lariks en fijnspar. De ondergroei is matig ontwikkeld en bestaat vooral uit Amerikaanse vogelkers en opslag van bovengenoemde soorten. Als gevolg van het gesloten kronendak ontbreekt een kruidlaag (zie figuur 6). Een oude boskern is niet aanwezig.

Tijdens recent terreinbezoek (zie ook § 3.3) zijn bij diverse soorten (met name beuk) uiterlijke kenmerken (dode toppen) geconstateerd, die duiden op verdroging.

De betekenis voor de biodiversiteit van gemengd droog bos bestaat vooral uit paddestoelen, korst- en bladmossen, vaatplanten, insecten en broedvogels. De voornaamste natuurwaarden in de EHS nabij het plangebied bestaat uit de aanwezige bosvogels en zoogdieren.

Figuur 6: Enkele foto's van de EHS nabij het plangebied.

3.3 Resultaten terreinbezoek

Tijdens verschillende ecoscans en onderzoeken (Royal Haskoning, 2007, 2008, 2010 en Zoogdierverseniging VZZ, 2007) is aangetoond dat het plangebied en omgeving van belang is voor diverse soorten die zijn beschermd in het kader van de Flora- en faunawet of vermeld staat op de Rode en/of Oranje lijst.

Hieronder volgt een korte samenvatting van de aanwezige beschermde soorten in het plangebied en directe omgeving (EHS). Voor een uitgebreid overzicht wordt verwezen naar de rapportages van de reeds uitgevoerde ecoscans en Royal Haskoning 2011.

Algemeen beschermde soorten (tabel 1 Flora- en faunawet)

Er leven diverse algemeen beschermde zoogdieren op of in de omgeving van het plangebied. Dit betreffen diverse muissorten (o.a. rosse woelmuis, bosspitsmuis, dwergspitsmuis en bosmuis) mol, konijn, egel, ree, vos, wezel en hermelijn. Daarnaast leven er enkele individuen van de groene kikker en bruine kikker in de vijver.

Strikt beschermde soorten (tabel 2 of 3 Flora- en faunawet)

Het plangebied is van belang voor vleermuissoorten, te weten gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Daarnaast maakt de eekhoorn gebruik van plangebied en omgeving. Een incidenteel voorkomen van de hazelworm in het plangebied wordt niet uitgesloten. De gebouwen van het zorgcomplex bieden een verblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis. De laatvlieger gebruikt het plangebied als foerageerlocatie. In de omgeving is het incidentele voorkomen van boommarter, hazelworm en levendbarende hagedis opgemerkt.

Broedvogels

In het plangebied zijn algemene bos- en parkvogels aanwezig zoals merel, roodborst, winterkoning en heggenmus. In het bosgebied van de EHS broeden diverse bosvogels, waaronder vuurgoudhaantje, bonte vliegenvanger, grauwe vliegenvanger, goudvink, groenling, boomklever, kuifmees, glanskop en appelvink. Alle broedvogels zijn gedurende het broedseizoen beschermd. De nesten van enkele jaarrond beschermde vogels zijn ook buiten het broedseizoen beschermd. Vogels met vaste nesten in de omgeving van het plangebied zijn: bosuil, sperwer, grote bonte specht en de kleine bonte specht.

4 VOORGENOMEN INGREEP

Het Zonnehuis kan, als gevolg van de verouderde bouwstructuur, niet meer inspelen op veranderingen in de zorg en verpleging. De gebouwen voldoen al geruime tijd niet meer aan de bouwkundige eisen en normen die gelden voor de verpleeghuiszorg. Zorginstelling Quarijn is daarom voornemens een (deel van de) gebouwen van het Zonnehuis in Doorn te slopen en nieuwbouw te realiseren.

4.1 Nieuwe situatie

4.1.1 Gebouwenstructuur

Het nieuwe zorgcomplex komt te bestaan uit een hoofdgebouw, twee bijgebouwen en een 'folly' (zie figuur 7). Het hoofdgebouw bestaat uit twee vleugels, welke in noord-zuidelijke richting zijn gelegen. Het (groene) terrein voor het hoofdgebouw, wordt als een flauwe helling uitgevoerd. De verschillende gebouwen kennen vloerpeilen die samenhangen met de oorspronkelijke helling van het landschap. Achter het hoofdgebouw bevinden zich twee bijgebouwen. Deze identieke gebouwen zijn bescheiden qua omvang en positie. De oriëntatie is afgestemd op de optimale bezonning van de wooneenheden binnen deze gebouwen. Op het voorterrein bevindt zich een theehuis.

4.1.2 Groenstructuur

Bij het nieuwe ontwerp (zie figuur 7 en bijlage 1) is gestreefd naar behoud van zoveel mogelijk bestaande waardevolle bomen en groenstructuren. De bosranden aan de oost-, noord- en westzijde blijven in tact, evenals een groot aantal bomen in het zuid- en zuidwestelijke deel van het plangebied. Een aantal bomen zal moeten wijken om de plannen te kunnen realiseren, ter compensatie worden nieuwe bomen aangeplant.

Het plantsoen/groene terrein rondom de gebouwen krijgt een parkachtige uitstraling, met licht glooiende grazige open delen met solitaire bomen en boomgroepen en op speciale plekken, zoals entrees en bij terrassen, sierheesters en vaste planten borders. Nabij de bestaande bosranden krijgt het plantsoen/groene terrein een natuurlijker karakter (ten opzichte van de huidige situatie) met mantel en zoomvegetaties die voedsel-, schuil- en nestgelegenheid bieden. Op zuid geëxposeerde hellingen zullen zandige situaties worden ontwikkeld. De terreininrichting zal zodanig worden uitgewerkt dat mitigerende maatregelen (Haskoning, 2008 en 2011) ten behoeve van flora en fauna een plek krijgen.

Als gevolg van de nieuwe groenstructuur wordt een betere aansluiting gerealiseerd met het omliggende bos- en natuurgebied.

Het totaal oppervlakte verhard oppervlak (bebouwd en wegen/parkeerplaatsen samen) neemt in vergelijking tot de huidige situatie af: dit komt ten goede aan de hoeveelheid groen.

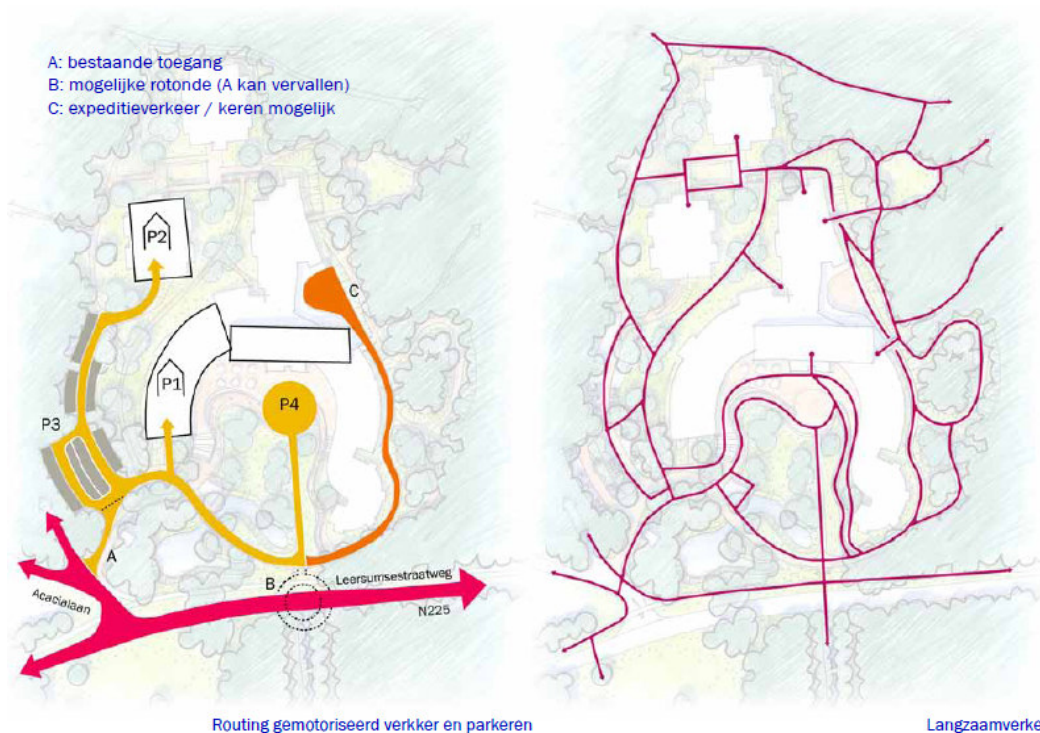
Figuur 7: Landschappelijk/stedenbouwkundig ontwerp nieuw zorgcomplex. Bron:

4.1.3 Verkeers- en parkeerstructuur

De verkeerstructuur blijft gedeeltelijk behouden. Dit betreft de bestaande situatie rondom de hoofdingang en de ligging van het maaiveldparkeren. De voornaamste verkeersdrukte (bezoekers etc.) is geconcentreerd in de zuidwest hoek van het terrein, de overige terreindelen blijven hierdoor rustig (zie figuur 8).

Een deel van de parkeervoorzieningen wordt ondergronds gerealiseerd, ten gunste van een landschappelijke inrichting van terrein. Een netwerk van paden maakt de directe omgeving van het Zonnehuis toegankelijk voor de bewoners, ook hierbij wordt gebruik gemaakt van bestaande paden.

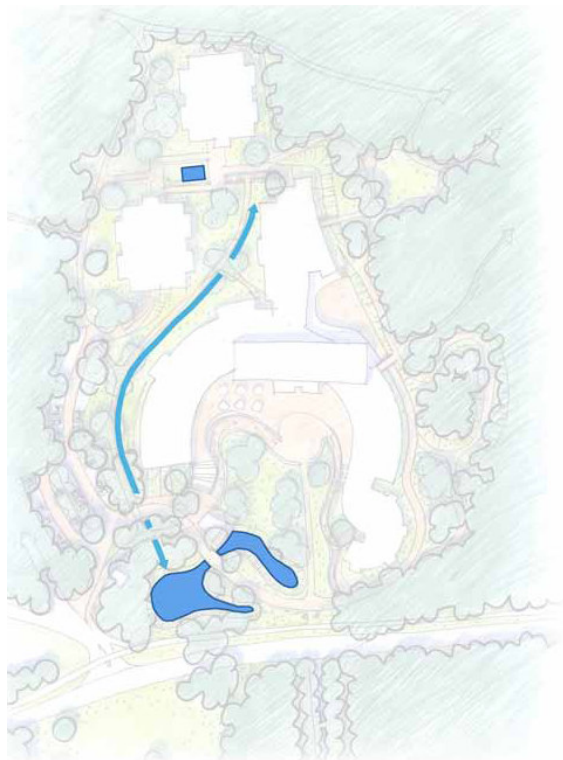

Figuur 8: Nieuwe verkeer- en parkeerstructuur.

4.1.4 Waterstructuur

In de toekomstige situatie wordt de bestaande vijver vergroot en omgevormd tot onderdeel van de parkachtige omgeving in landschappelijke stijl met flauwe oevers (zie figuur 9).

De zandige bodem in het plangebied maakt het mogelijk dat schoon hemelwater niet wordt afgevoerd, maar te gunste komt aan de grondwatervoorraad. Voorzieningen, zoals grindkoffers, worden getroffen om dit proces te optimaliseren. De vergrote vijver kan een rol spelen om als buffer te fungeren. Via greppels of wadi's wordt het water oppervlakkig naar de vijver gevoerd.

Figuur 9: Nieuwe waterstructuur.

5 JURIDISCHE CONSEQUENTIES 'NEE-TENZIJ TOETS' EHS

De Ecologische Hoofdstructuur is in de Provincie Utrecht begrensd met een zogenoemde Groene contour. Binnen de groene contour geldt het 'nee, tenzij' regime en kan op gebiedsniveau de saldobenadering worden toegepast. Conform de Spelregels EHS zijn nieuwe plannen, projecten of handelingen binnen deze gebieden niet toegestaan, indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Ter aanvulling op de Spelregels EHS heeft de Provincie Utrecht besloten dat het 'Nee, tenzij' regime ook van toepassing is op nieuwe plannen, projecten of handelingen in de nabijheid van de Groene contour (Provincie Utrecht, 2004).

5.1 Stap 1: Speelt er een ingreep in of nabij een gebied met groene contour?

De eerste stap in het stappenplan van de 'Nee, tenzij' toets is het bepalen of de ingreep in of nabij een gebied van de groene contour is gelegen. Het plangebied grenst aan de Groene contour, zoals beschreven in paragraaf 3.1. Het betreft hier het bosgebied van de Kaapse Bossen, dat onderdeel is van de EHS en in het Natuurbeheerplan 2011 is aangewezen als bestaande natuur.

5.1.1 Stap 1A: Speelt de ingreep binnen de rode contour?

Naast de groene contour is het van belang om na te gaan of het plangebied is gelegen binnen de rode contour. Dit is formeel geen onderdeel van het stappenplan van de 'Nee, tenzij' toets, maar wel belangrijk in het kader van de voorgenomen ingreep. Verstedelijgingsambities dienen namelijk uitsluitende plaats te vinden binnen deze rode contour.

De voorgenomen ingreep vindt plaats binnen de rode contour (zie ook § 3.1 en bijlage 1) en voldoet daarmee aan het ruimtelijke beleid wat aan dit beleidsinstrument ten grondslag ligt.

5.2 Stap 2: Is er een significant effect op de wezenlijke kenmerken en waarden?

De tweede stap bestaat uit het onderzoeken of de voorgenomen plannen significante schade opleveren aan de wezenlijke waarden en kenmerken. Dat onderzoek kan achterwege blijven als sprake is van "uitbreidingen van geringe omvang (in absolute zin)". Onder uitbreidingen van beperkte omvang wordt in algemene zin verstaan:

1. woningen: vergrotingen tot 600 m³;
2. vergroting van bijgebouwen bij woningen tot 50 m²;
3. bedrijfsgebouwen: uitbreidingen tot 100 m² en niet meer dan 15% (relevant);
4. instellingen: uitbreidingen tot 150 m².;
5. parkeerterreinen: uitbreidingen van bestaande terreinen tot maximaal 150 m² (relevant).

De voorgenomen ingreep betreft de sloop en nieuwbouw (vervanging) van het zorgcomplex. Als gevolg van de nieuwbouw is sprake van een toename van het bebouwd oppervlak, terwijl het oppervlak aan verharding afneemt. De afname van het

verhard oppervlak is het gevolg van het realiseren van een ondergrondse parkeervoorziening, terwijl in de huidige situatie de totale parkeervoorziening bovengronds is. In totaal is hierdoor sprake van een afname van het oppervlak aan bebouwing en verharding, ten gunste van een toename van het oppervlak aan groenvoorzieningen (zie ook tabel 1).

Tabel 1: Overzicht bebouwd, verhard en groen oppervlak plangebied.

	Huidige situatie	Toekomstige situatie
Omvang plangebied Zonnehuis	22.000 m ²	22.000 m ²
Bebouwd oppervlak	± 7.820 m ²	± 9.705 m ²
Verhard oppervlak	± 4.100 m ²	± 2.000 m ²
Groen oppervlak	10.080 m ²	10.295 m ²

Niet alleen de omvang van een uitbreiding is echter bepalend voor het optreden van (significante) effecten, ook andere factoren kunnen van invloed zijn. Als gevolg van de voorgenomen ingreep is sprake van een hogere bouwhoogte, daarnaast wordt een ondergrondse parkeergarage aangelegd. Om significant negatieve effecten met zekerheid te kunnen uitsluiten, is ervoor gekozen om de te verwachten effecten alsnog te onderzoeken en verder te gaan met de 'Nee, tenzij' toets.

5.2.1 Verwachte effecten

Als gevolg van de voorgenomen ingreep kunnen er effecten op beschermde soorten en beschermde gebieden optreden. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen effecten tijdens de aanleg (tijdelijk) en erna (permanent). In onderstaande paragraaf wordt toegelicht welke effecten als gevolg van de voorgenomen ingreep worden verwacht.

Effecten

Als gevolg van de sloop- en bouwwerkzaamheden is sprake van een tijdelijke toename van geluid in het plangebied en de aangrenzende groene contour. Daarnaast kunnen tijdelijk trillingen optreden door specifieke werkzaamheden (slopen, heien) en is sprake van optische verstoring (aanwezigheid en/of beweging van mensen dan wel voorwerpen die niet thuishoren in het natuurlijke systeem). Aanwezige soorten (o.a. aanwezige broedvogels en zoogdieren) raken hierdoor verstoord en kunnen het gebied verlaten. Er is sprake van een tijdelijk effect. Permanente effecten door geluid, trillingen of optische verstoring worden niet verwacht.

Bij het ontwerp is rekening gehouden met een beperkte lichtuitstraling. Hierdoor is in de toekomstige situatie geen (permanente) toename van de lichtbelasting binnen beschermd gebied of het leefgebied van beschermde soorten. Door mitigerende maatregelen wordt lichtverstoring tijdens de werkzaamheden voorkomen (geen bouwlampen s' nachts, of schermen tussen EHS gebied en bouwlocatie).

Er worden geen negatieve effecten op de waterhuishouding verwacht. In de toekomstige situatie neemt het verhard oppervlak af ten gunste van het groene oppervlak. Infiltratiemogelijkheden worden hierdoor zelfs verbeterd. De ondergrondse parkeergarage wordt niet in een watervoerend pakket aangelegd, opstuwung van grondwater is niet aan de orde. Indien ervoor wordt gekozen om tijdelijke bemaling toe te passen (bijvoorbeeld bij aanleg van de fundering) zal dit niet leiden tot effecten.

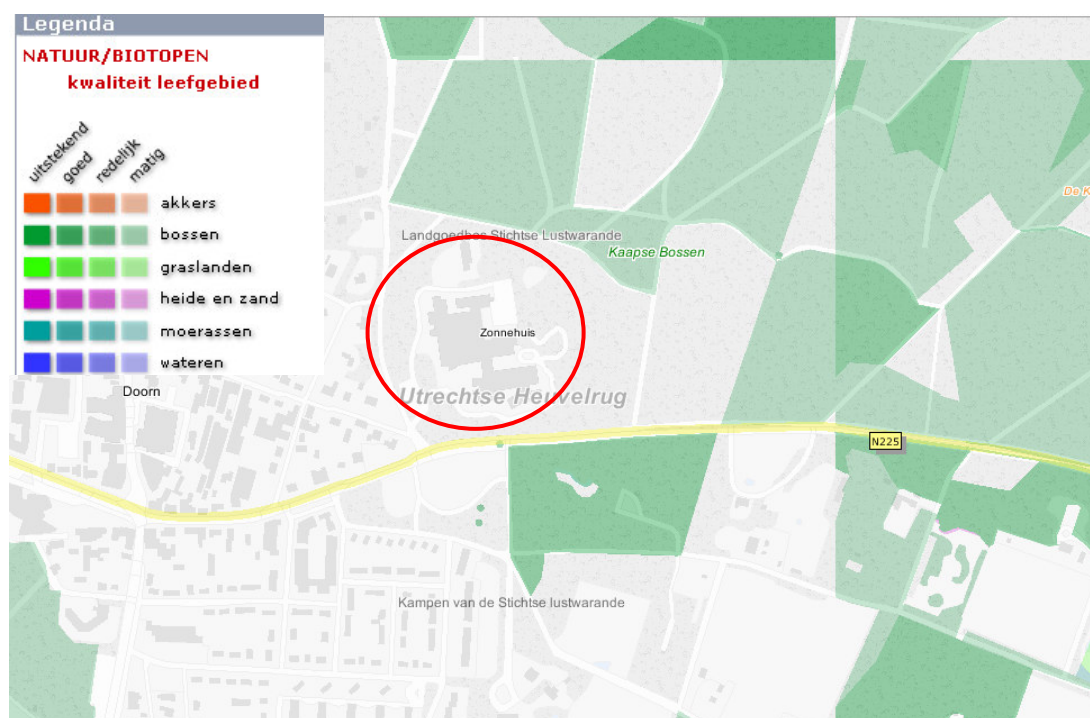
Verdrogingsgevoelige vegetaties en soorten ontbreken, doordat in de huidige situatie al sprake is van verdroging (zie ook § 3.2) en relatief lage grondwaterstanden ter plaatse.

De voorgenomen ingreep blijft beperkt tot het plangebied. Hierdoor is geen sprake van versnippering of ruimtebeslag in beschermde gebieden.

5.2.2 Toetsing van effecten op van de actuele en potentiële natuurwaarden

1A. Actuele waarden: Provinciale natuurwaardering

Dit toetsingscriterium kan worden gedefinieerd als het voorkomen van karakteristieke natuurwaarden, uitgedrukt in een schaal van uitstekend, goed, redelijk en matig. Voor de natuurwaardering is het van belang om te bepalen of er gebieden met de natuurwaarden van de categorie “uitstekend” en “goed” aanwezig zijn.

Figuur 10: Provinciale natuurwaardering van de EHS in de omgeving van het plangebied (rood). Bron: website provincie Utrecht.

In figuur 10 is de provinciale natuurwaardering van de EHS in de omgeving van het plangebied weergegeven. Het aangrenzende bosperceel (droog, voedselarm bos) ten noorden van het plangebied is van matige kwaliteit. Van het bosperceel ten oosten van het plangebied is geen provinciale natuurwaardering beschikbaar. De huidige kwaliteit van het hier aanwezige (droog, voedselarm) bos, is door het ontbreken van variatie in structuur en het ontbreken van een evenwichtige leeftijdsopbouw (en daardoor ook een matig ontwikkelde ondergroei) op zijn best “redelijk” te noemen (zie ook paragraaf 3.1 voor een beschrijving van het bos op deze locatie).

Conclusie toetsing hoofdaspect 1a:

Er zijn geen natuurwaarden van de categorie goed en uitstekend aanwezig nabij het plangebied. Significant negatieve effecten zijn daarmee uitgesloten.

1B. Actuele waarden: Oude boskernen

Oude boskernen worden gedefinieerd als actuele groeiplaatsen van autochtone bomen en struiken welke afstammelingen zijn van oorspronkelijk inheemse flora die na de IJstijd op eigen kracht Nederland heeft bereikt. In of nabij het plangebied zijn geen oude boskernen gelegen. De dichtstbijzijnde oude boskern is gelegen ten zuiden van Huize Maarsbergen. Hier zijn diverse oude boskernen bestaand uit eeuwenoud eikenhakhout van vooral wintereik.

Conclusie toetsing hoofdaspect 1b:

Oude boskernen zijn niet aanwezig in of nabij het plangebied. Significant negatieve effecten op oude boskernen zijn uitgesloten.

1C Natuurdoeltypen

Het toetsingscriterium voor de potentiële natuurwaarde (natuurdoeltype) is het natuurbeheertype, zoals dat is vastgelegd op de ambitiekaart van het natuurbeheerplan van de Provincie Utrecht (2010). De vraag is in hoeverre de doelstellingen van het natuurtype gevaar lopen als gevolg van de voorgenomen ingreep.

De provinciale ambitie voor de groene structuur in het plangebied is N00.02: Nog om te vormen bestaande natuur (zie figuur 11). De omliggende groene contour is aangewezen voor de natuurbeheertypen N15.02 en N17.02, respectievelijk Dennen-, eiken- en beukenbos en Droog hakhout. Deze natuurbeheertypen worden in de Index Natuur- en Landschap (Schipper en Siebel, 2009) als volgt beschreven (zie ook bijlage 2):

N15.02: Dennen-, eiken- en beukenbos

Dennen-, eiken- en beukenbos Dennen-, eiken-, of beukenbos omvat bossen met dennen, eiken, beuken en/of berken en zijn vaak eenvoudig van structuur. Veel van deze bossen komen voor op zure, droge en zandige bodems. Wanneer de bodem meer leem bevat, kennen de bossen een grotere floristische rijkdom. Ook vochtiger typen van deze bossen met pijpnestrootje in de ondergroei behoren hiertoe.

N17.02: Droog hakhout

Droog hakhout is een loofbos bestaande uit houtgewas dat men niet hoog laat opschieten, maar dicht bij de grond afzet om de stronken weer te laten ontspruiten en de gevormde opslag te kunnen oogsten. Droog hakhout komt met name voor op de hogere en drogere zandgronden van Nederland en aan de kust in de binnenduintrand. Het bestaat meestal uit eiken en ook wel berk en beuk.

Figuur 11: Ambitie natuurgebeertypen provincie Utrecht. Oranje arcering: N00.02 – nog om te vormen bestaande natuur, Groene arcering: N15.02 – Dennen-, eiken- en beukenbos, Bruine arcering: N17.02 – Droog hakhout.

Binnen de begrenzing van het plangebied is de ambitie van de provincie gericht op de bosschages en het gemengd bos dat is gelegen langs de randen. De voorgenomen ingreep gaat niet ten koste van het oppervlak aan bosschages en gemengd bos. De nieuwe groenstructuur is ter vervanging van het bestaande plantsoen en is gelegen direct rondom de gebouwen. De groenstructuur krijgt een parkachtige uitstraling met natuurlijke elementen, waarin plek is voor beschermde soorten. Nabij de bestaande bosranden krijgt het plantsoen een natuurlijker karakter met mantel en zoomvegetaties (zie ook § 4.1.2). Als gevolg van de nieuwe groenstructuur wordt een betere aansluiting gerealiseerd met het omliggende bosgebied, wat aansluit bij de ambities van de provincie Utrecht voor deze bestaande natuur.

Voor de bosopstanden in de omliggende groene contour is in het Natuurbeheerplan (Provincie Utrecht, 2010) de ambitie N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos opgenomen. In de huidige situatie bestaan de bosopstanden vooral uit gemengd droog bos (N16.01). Maatregelen om deze ambitie op den duur te realiseren zijn gericht op het aanbrengen van meer structuur, veranderen van de soortensamenstelling en verbetering van abiotische kwaliteit (tegenaan vermisting, verzuring). De voorgenomen ingreep vormt geen belemmering voor deze maatregelen, daarnaast worden abiotische factoren (zoals de waterhuishouding) niet veranderd als gevolg van de voorgenomen ingreep (zie § 5.2.1).

Een toename van de geluidsbelasting en optische verstoring in de groene contour wordt voorkomen door de huidige verkeersstructuur (grotendeels) te behouden en de voornaamste verkeersdrukte in de zuidwesthoek van het plangebied te concentreren. Daarnaast kunnen de bewoners/bezoekers in de toekomstige situatie alleen via de bestaande paden de directe omgeving betreden. Doordat bij het ontwerp rekening is gehouden met een beperkte lichtuitstraling is geen sprake van toename van lichtbelasting binnen de groene contour. Door de plannen komen de ambities niet in gevaar.

Conclusie toetsing hoofdaspect 1c:

De voorgenomen ingreep heeft geen significant effect op de natuurambities van de provincie Utrecht. Door de verbetering van de aansluiting op het bosgebied heeft de nieuwe groenstructuur van de zorginstelling een positief effect op de aangrenzende groene contour.

5.2.3 Toetsing effecten op aaneengeslotenheid en robuustheid

Voor het aspect aaneengeslotenheid en robuustheid dient te worden bepaald of de beoogde ingreep ertoe leidt dat het gebied wordt opgesplitst of verkleind. Beide begrippen staan voor het tegengaan van het versnipperen van leefgebieden.

Het plangebied ligt buiten de EHS, waardoor geen sprake is van versnippering als gevolg van de voorgenomen ingreep. Verkleining van een leefgebied kan een effect hebben op de robuustheid van een gebied. Omdat de voorgenomen ingreep buiten de EHS plaatsvindt, is er geen sprake van een directe afname van het oppervlak binnen de groene contour. Indirecte effecten kunnen echter leiden tot een kwalitatieve afname van een biotoop en alsnog tot een afname van de robuustheid van een gebied.

Als gevolg van de sloop- en bouwwerkzaamheden zal de geluidsbelasting in de groene contour tijdelijk toenemen. Aanwezige broedvogels en zoogdieren kunnen hierdoor worden verstoord en het gebied vermijden. Aangezien er slechts sprake is van een tijdelijke toename van de geluidbelasting, zullen de dieren na afloop van de werkzaamheden weer terugkeren.

Als gevolg van de nieuwe inrichting van het plangebied krijgt het plantsoen/groene terrein rondom de gebouwen een natuurlijker karakter (ten opzichte van de huidige situatie) met mantel en zoomvegetaties die voedsel-, schuil- en nestgelegenheid bieden. Door de nieuwe groenstructuur ontstaat een betere aansluiting van het plangebied op de groene contour dan in de huidige situatie. Daarnaast worden biotopen ontwikkeld die geschikt zijn als leefgebied voor beschermde soorten. Hierdoor is sprake van een positief effect op de robuustheid van de groene contour.

Conclusie toetsing hoofdaspect 2:

Er zijn geen significant negatieve effecten op de aaneengeslotenheid en robuustheid van de groene contour. De nieuwe groenstructuur van het terrein heeft naar verwachting een positief effect op de groene contour.

5.2.4 Toetsing effecten op bijzondere soorten

Het aspect bijzondere soorten wordt getoetst aan de hand van de aanwezigheid van soorten uit tabel 2 & 3 van de Flora- en faunawet en aan de hand van de aanwezigheid van soorten, genoemd in de Oranje en/of de Rode Lijsten.

3A: Soorten van tabel 2 & 3 van de Flora- en faunawet

In het kader van de Flora- en faunawet heeft uitgebreid onderzoek plaatsgevonden naar de effecten op strikt beschermde soorten (tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet). Dit onderzoek is gericht op het plangebied en directe omgeving (beïnvloedingszone). Hieruit blijkt dat diverse strikt beschermde soorten in het plangebied en omgeving (groene contour) aanwezig zijn (zie ook § 3.3). Als gevolg van de voorgenomen ingreep zijn negatieve effecten op enkele van deze soorten mogelijk. De negatieve effecten zijn van tijdelijke aard en worden vooral binnen het plangebied verwacht (buiten de groene contour). Door het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen (welke onderdeel zijn van het ontwerp) zijn significant negatieve effecten op de (lokale) instandhouding van populaties van deze beschermde soorten uitgesloten.

Voor een uitgebreide beschrijving van de toetsing van de effecten op strikt beschermde soorten (tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet) en een overzicht van de mitigerende en compenserende maatregelen wordt verwezen naar de rapportage van de ecoscan (Royal Haskoning, 2011).

Conclusie toetsing hoofdaspect 3A:

Er zijn geen significante effecten op de instandhouding van strikt beschermde soorten in de groene contour te verwachten als gevolg van de voorgenomen ingreep.

3B: Soorten van de Rode- en/of Oranje lijst

Er zijn op basis van de aanwezige habitat (matig tot redelijke kwaliteit bos) in de groene contour nabij het plangebied geen andere Rode- en/of Oranje lijstsoorten te verwachten dan de soorten welke ook voorkomen op tabel 1, 2 of 3 van de Flora- en faunawet (inclusief broedvogels). Door het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen (welke onderdeel zijn van het ontwerp) zijn significant negatieve effecten op de (lokale) instandhouding van populaties van deze soorten uitgesloten. Voor een uitgebreide beschrijving van de toetsing van de effecten op strikt beschermde soorten (tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet) en een overzicht van de mitigerende en compenserende maatregelen wordt verwezen naar de rapportage van de ecoscan (Royal Haskoning, 2011).

Conclusie toetsing hoofdaspect 3B:

Er zijn geen significante effecten op de instandhouding van soorten van de Rode en/of Oranje lijst in de groene contour te verwachten als gevolg van de voorgenomen ingreep.

5.2.5 Toetsing effecten op essentiële verbindingen

Het doel van de EHS is het verbinden van natuurgebieden, om zo versnippering tegen te gaan en robuuste natuur te ontwikkelen. Dit toetsingscriterium heeft te maken met verbindingzones, die deze verbindende functie binnen de EHS hebben.

4A. Ecologische verbindingzones, robuuste verbindingen, ecoducten en faunapassages

Het plangebied en omgeving maakt geen onderdeel uit van een ecologische verbindingzone (EVZ) of robuuste verbinding. Op ruime afstand (> 1 km) van het plangebied is een faunapassage gepland. De voorgenomen ingreep is niet van invloed op het realiseren van deze faunapassage.

Conclusie toetsing hoofdaspect 4a:

Er zijn geen significant negatieve effecten op ecologische verbindingzones, robuuste verbindingen, ecoducten en faunapassages als gevolg van de voorgenomen ingreep. Dergelijke verbindingen en passagemogelijkheden ontbreken of zijn op ruime afstand van het plangebied aanwezig.

4B. Foerageer- en migratieroutes

Het effect van de voorgenomen werkzaamheden op foerageer- en migratieroutes is reeds beschreven onder hoofdaspecten 3A en 3B. Effecten hierop zijn uit te sluiten, omdat de groene contour niet fysiek wordt aangetast. Daarnaast wordt in de toekomstige situatie verlichting aangepast aan de ecologie, waardoor lichtverstoring uit te sluiten is. Tijdelijke effecten worden door mitigatie voorkomen. Voor een overzicht van de mitigerende maatregelen wordt verwezen naar de rapportage van de ecoscan (Royal Haskoning, 2011).

Conclusie toetsing hoofdaspect 4b:

Er zijn geen significant negatieve effecten op foerageer- en migratieroutes als gevolg van de voorgenomen ingreep.

5.3 Conclusie 'Nee, tenzij' toets

Omdat er geen significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de groene contour optreden als gevolg van de voorgenomen ingreep, is het niet noodzakelijk om de 'Nee, tenzij' toets verder te doorlopen (Stap 3 en 4). In onderstaande tabel 2 zijn de resultaten van stap 2 van de 'Nee, tenzij' toets samengevat weergegeven.

Tabel 2. Samenvatting overweging van de vier hoofdaspecten uit stap 2 'nee, tenzij-regime'.

1. Zones met bijzondere ecologische kwaliteiten	
Actuele waarden	
<i>a. Provinciale natuurwaardering</i>	
Geen aantasting gebieden met natuurwaarden "uitstekend" en "goed".	In het plangebied en omgeving zijn geen onderdelen met natuurwaarden van de categorie uitstekend of goed aanwezig.
<i>b. Oude boskernen</i>	
Geen aantasting gebieden met oude boskernen van de categorie "zeer waardevol" en "bijzonder waardevol".	In het plangebied en omgeving zijn geen oude boskernen aanwezig.
<i>c. Potentiële waarden</i>	
Geen aantasting van natuurbeheertypen (ambitie) uit het natuurbeheerplan.	Er zijn geen significant negatieve effecten op de aaneengeslotenheid en robuustheid van de groene contour. De nieuwe groenstructuur heeft naar verwachting een positief effect op de groene contour.
2. Aaneengeslotenheid en robuustheid groene contour	
De aaneengeslotenheid en robuustheid van de groene contour is niet in het geding.	Het plangebied ligt buiten het EHS gebied. Versnippering of ruimtebeslag is niet aan de orde. Kwalitatieve afname van geschikt leefgebied is slechts van tijdelijke aard.
3. Bijzondere soorten	
<i>a. Flora - en faunawet</i>	
Geen negatieve effecten op strikt beschermde soorten van tabel 2 & 3 van de Flora- en faunawet.	Door het uitvoeren van mitigerende en compenserende maatregelen zijn significant negatieve effecten als gevolg van tijdelijke verstoring op strikt beschermde soorten uitgesloten.
<i>b. Bedreigde soorten van de Rode lijsten en Oranje lijsten</i>	
Geen negatieve gevolgen voor soorten uit de Rode- of Oranje Lijst.	In het EHS gebied zijn geen andere Rode/Oranje lijstsoorten aanwezig dan de soorten die ook beschermd zijn in Flora- en faunawet. Door het uitvoeren van mitigerende en compenserende maatregelen zijn significant negatieve effecten als gevolg van tijdelijke verstoring uitgesloten.
4. Essentiële verbindingen	
<i>a. Ecologische verbindingzones, robuuste verbindingen, eoducten en faunapassages</i>	
Door de ingreep worden er geen verbindingen belemmerd.	Ecologische verbindingen zijn niet aanwezig in of nabij het plangebied. De geplande faunapassage over de N225 wordt niet belemmerd.
<i>b. Foerageer- en migratieroutes</i>	
Door de ingreep worden er geen foerageer- en migratieroutes belemmerd.	Door het uitvoeren van mitigerende maatregelen zijn significant negatieve effecten als gevolg van tijdelijke verstoring op foerageer- en migratieroutes uitgesloten

6 CONCLUSIE

De sloop van het Zonnehuis en nieuwbouw van het zorgcomplex vindt plaats buiten de begrenzing van de groene contour (EHS). Als gevolg van de ingreep zijn geen significant negatieve effecten door externe werking op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS te verwachten. Door uitvoering van werkzaamheden zijn er wel negatieve effecten mogelijk op soorten die zijn beschermd in het kader van de Flora- en faunawet (Royal Haskoning, 2011): het gaat dan met name om soorten aanwezig binnen het plangebied en niet op soorten daarbuiten in EHS gebied. Door mitigerende en compenserende maatregelen zijn significant negatieve effecten op de (lokale) instandhouding van deze soorten uitgesloten (Royal Haskoning, 2011).

7 LITERATUUR

Croonen Adviseurs, de Jong Architecten & Coresta, 2011. Zonnehuis te Doorn. Stedenbouwkundig plan en schetsontwerp landschappelijke inbedding. Opdrachtgever Quarijn.

Jansen, E.A., 2007 Voorkomen van vleermuizen in en rond het Zonnehuis te Doorn, een onderzoek naar aanwezigheid en functies. VZZ rapport 2007.32. Zoogdiervereniging VZZ, Arnhem.

Provincie Utrecht, 2004. Streekplan 2005 – 2015

Provincie Utrecht, 2006. Handleiding bestemmingsplannen deel 1 & 2.

Provincie Utrecht, 2010. Natuurbeheerplan 2011.

Ministerie van LNV, 2007. Spelregels EHS.

Royal Haskoning, 2007, Loop, van der F. Ecoscan Zonnehuis te Doorn 2007. Royal Haskoning

Royal Haskoning, 2008, Loop, van der F. Aanvullende resultaten ecoscan Quarijn 2008. Royal Haskoning

Royal Haskoning, 2009, Schoppers, E.J. Notitie: Meerwerk vleermuisonderzoek Het Zonnehuis: monitoring 2009, Royal Haskoning.

Royal Haskoning, 2010, Kossen, H. Vleermuisonderzoek en ecoscan gebouw Noordoosthoek Quarijn Doorn 2010. Royal Haskoning.

Royal Haskoning, 2011, Kuijsten, W. Ecoscan Quarijn 2011; Actualisatie consequenties Ffwet n.a.v. wijziging ontwerp, Royal Haskoning.

BIJLAGE 1: TOEKOMSTIGE SITUATIE

Figuur bijlage 1: Toekomstige situatie weergegeven ten opzichte van huidige situatie. Waardevolle bomen die behouden (groen) of verdwijnen (rood) als gevolg van de nieuwbouw zijn eveneens weergegeven.

BIJLAGE 2: BESCHRIJVING NATUURBEHEERTYPEN

N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos

Algemene beschrijving

Dennen-, eiken-, of beukenbos omvat bossen met dennen, eiken, beuken en/of berken en zijn vaak eenvoudig van structuur. Veel van deze bossen komen voor op zure, droge en zandige bodems. Wanneer de bodem meer leem bevat, kennen de bossen een grotere floristische rijkdom. Ook vochtiger typen van deze bossen met pijpenstrootje in de ondergroei behoren hiertoe. Vegetatiekundig behoren deze bossen tot het Zomereikenverbond of het verbond der naaldbossen.

Dennen-, eiken of beukenbos is te vinden in het Zandlandschap zoals op de Veluwe en delen van Drenthe. Plaatselijk komt het ook voor in het Heuvellandschap en op oude strandwallen. Veel van de bossen zijn vorige eeuw ontstaan als gevolg van aanplant of natuurlijke successie. De cultureel invloed is vaak te merken aan bijvoorbeeld ingevoerde boomsoorten en sporen van hakhoutbeheer. Hoewel Dennen-, eiken-, of beukenbos algemeen voorkomt ontbreekt vaak een hoge diversiteit aan flora en fauna. Oorzaken betreffen een geringe structuurrijkdom in voormalige productiebossen, de jonge leeftijd en gevolgen van verzuring en vermessing.

Dennen-, eiken- en beukenbos kan zowel combinaties van boomsoorten bevatten als een sterke dominantie van één soort. Door het zure en voedselarme karakter is er bij ongestoorde ontwikkeling sprake van ophoping van strooisel wat zich met name voordoet bij bossen zonder leem in de ondergrond en bij sterke dominantie van eiken en beuken die zuur strooisel produceren. Hierdoor is bodemvegetatie vaak beperkt aanwezig. Aanwezigheid van soorten met rijker en makkelijker afbreekbaar strooisel, zoals linde op leemhoudende bodems, zorgt voor een milde humus, en daardoor een beter ontwikkelde bodemvegetatie. Het kronendak is minder gesloten en er is meer variatie tussen lichte en donkere delen. Op open plekken ontwikkelen zich vaak braamstruwelen en vestigen zich struiken als lijsterbes en vuilboom. In late stadia kan hult dominant aanwezig zijn. Bij begrazing zijn ook grazige heidevegetaties aanwezig. Begrazing heeft een sterk effect op omvang en samenstelling van de boomverjonging. Natuurlijke processen zoals windworp kunnen voor variatie in structuur zorgen, maar vaak is (een aanvullend) menselijk beheer nodig om gevarieerde bossen te verkrijgen. Begrazing kan voorkomen dat open plekken weer snel dichtgroeien.

De betekenis voor de biodiversiteit is met name gelegen in grote aantallen (vaak bedreigde) paddestoelen, blad- en korstmossen en enkele vaatplanten. Structuurrijke bossen met enige buffering in de bodem, bossen met een hoge luchtvochtigheid en bossen met oude bomen kennen vaak een hogere biodiversiteit.

Afbakening

Dennen-, eiken-, of beukenbos omvat bossen en struwelen gedomineerd door eiken, dennen, beuken, berken, lijsterbes, ratelpopulier of vuilboom.

Maximaal 20% van het areaal van het betreffende bosgebied wordt gedomineerd door boomsoorten die oorspronkelijk van buiten Europa zijn ingevoerd, zoals Amerikaanse eik en Douglasspar.

Op 80% van de oppervlakte wordt geen hout geoogst of is de houtoogst minder dan 20% van de bijgroei. Op de overige oppervlakte kan meer geoogst worden in het kader van omvorming naar een natuurlijker bos.

Dit beheertype is gelegen buiten het Duinlandschap. Indien het in het Duinlandschap is gelegen behoort het tot het beheertype Duinbos.

Voorbeeldgebieden

Veluwezoom, Dwingelderveld, Mantingerbos, Drents-Friese Wold, Kootwijk en het Speulderbos.

N16.01 Droog bos met productie

Algemene beschrijving

Droog bos met productie bestaat uit verschillende, veelal van oorsprong aangeplante, bosopstanden van den, (winter)eik, beuk, Douglas, lariks of fijnspar. De voedselarmere delen worden grotendeels gedomineerd door den, eik en beuk, op de wat rijkere bodems is er een hogere groei van beuk, Douglas, lariks en spar, met betere mengingsmogelijkheden. Dit bostype is de productievariant van het bostype dennen-, eiken- en beukenbos (zonder productie; 15.02).

Het bostype komt voor op een voedselarme tot lemige, zandige, zure ondergrond van het Droge Zandlandschap zoals op de Veluwe, delen van Drenthe en Brabant. Lokaal is het bostype te vinden in het Heuvellandschap, kalkarme duinen en strandwallen. Het bostype is veelal uit hakhout, heide- en stuifzandterreinen ontstaan, maar kan ook aangelegd zijn op voormalige landbouwgronden waardoor de bovengrond verrijkt is.

Het is het omvangrijkste bostype en combineert een redelijk tot goede groei met een ruime variatie aan, en mengingsmogelijkheden van, loof- en naaldboomsoorten, vooral op de wat lemigere bosgroeiplaatsen. Het maakt dit type tot het belangrijkste type voor de houtproductie. De diversiteit is (nog) relatief laag. Dit wordt onder andere veroorzaakt door de uniforme aanleg en beheer in het verleden, door de jonge leeftijd van de bossen en onvoldoende abiotische kwaliteit als gevolg van verzuring en vermesting. Oudere bossen en bossen op of grenzend aan oude bosgroeiplaatsen, hebben een relatief hoge natuurpotentie vooral wanneer deze een gevarieerde structuur met substantieel aandeel zware bomen en dood hout hebben. De betekenis voor de biodiversiteit bestaat vooral uit (vaak bedreigde) paddestoelen, korst- en bladmossen, enkele vaatplanten, insecten en broedvogels.

Droog bos met productie kan bestaan uit meer lichtere bossen door (mengingen van) den, lariks, eik en berk en/of meer donkere bossen (door mengingen) met beuk, Douglas en fijnspar. De armere delen blijven bij spontane ontwikkeling hoofdzakelijk een door dennen-, eiken en beuken gedomineerd bos. Op de wat rijkere delen leidt spontane ontwikkeling tot een bos waarin (combinaties van) beuk, Douglas, lariks of spar zullen gaan overheersen, vaak ten koste van den en eik. Het bostype combineert productieve soorten en een substantieel aandeel kwaliteitsbomen, met mede door het beheer beïnvloede, verschillende ontwikkelingsfasen, een gevarieerde bosstructuur, menging van boomsoorten en dood hout.

Spontane ontwikkelingen leiden (de komende decennia) vaak naar een dichter, vrij eenvormig bos met natuurlijke verjonging van beperkte samenstelling en matige productiepotentie. Natuurlijke verstoringen zoals windworp hebben (vooralsnog) een beperkt effect hierop. De bedekking, samenstelling en doorgroeiperspectieven van loofbomen, struiken en struwelen worden sterk beperkt door de mate waarin herbivoren aanwezig zijn (edelhert, ree). Vaak is menselijk beheer, zoals kap, begrazingsbeheer en inbreng van strooiselverrijkende soorten (zie Droge bos variant zonder productie; 15.02), nodig om dynamiek, variatie en vestigingsmilieus te bevorderen. Hiermee kan

tegelijkertijd gestuurd worden op verjonging die voldoende potentie heeft om de productie in kwalitatieve en kwantitatieve zin te waarborgen.

Afbakening

Droog bos met productie omvat bossen op de voedselarme tot lemige zandgronden gedomineerd door loofbomen en (meereisende) naaldboomsoorten.

Houtoogst is een doel en vindt periodiek plaats met een hogere intensiteit dan in de droge bossen beheertypen zonder productie, of boomsoorten die oorspronkelijk van buiten Europa zijn ingevoerd zijn dominant over meer dan 20% van het areaal van het betreffende bosgebied, ook als er geen productiedoelstelling is.

Voorbeeldgebieden

Staphorst, Noord-Bargerbos, Kootwijk, Speulderbos, Mastbos, Gieten-Borger en Emmerdennen.

N17.02 Droog hakhout

Algemene beschrijving

Droog hakhout is een loofbos bestaande uit houtgewas dat men niet hoog laat opschieten, maar dicht bij de grond afzet om de stronken weer te laten ontspruiten en de gevormde opslag te kunnen oogsten. Hakhoutbossen komen al eeuwen voor in Nederland. Door hakhoutbeheer kan een voortdurende houtopbrengst gewaarborgd worden. Door het dicht bij de grond afzetten van de bomen ontstonden de kenmerkende stobben of stoven, die vele eeuwen oud kunnen zijn. Verschillende boomsoorten zorgden voor hout voor verschillende doeleinden: brandhout, gebruikshout voor bijvoorbeeld gereedschapsstelen, schors voor de leerlooierij.

Droog hakhout komt met name voor op de hogere en drogere zandgronden van Nederland en aan de kust in de binnenduinrand. Het bestaat meestal uit eiken en ook wel berk en beuk.

Overall in de zandgebieden komen (eiken)hakhoutbossen voor, vaak omgeven door wallen en hierdoor afgeschermd van heide en ander open terrein, maar nu dikwijls omgeven door jonger bos en daardoor landschappelijk minder herkenbaar. Met name oud hakhout kan aan oude groeiplaats, dunne strooisellaag en hakhoutbeheer samenhangende bosplanten van droge standplaatsen herbergen zoals bijvoorbeeld fraai hertshooi en aan oude stoven gebonden mossen en insecten.

Afbakening

Het beheertype staat uit een perceel hakhout van enige omvang.

Kenmerkend is de aanwezigheid van hakhoutstoven. Het bestaat uit boomsoorten zoals zomereik, beuk en winterlinde.

Droog hakhout wordt periodiek afgezet (vrijwel alle bomen). De cyclus verschilt per vorm en boomsoort, maar meestal dient om de 4 tot 15 jaar gehakt te worden.

Onder dit beheertype vallen hakhoutcomplexen die machinaal te verwerken zijn doordat ze op goed bereikbare droge gronden staan.